

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Europaprogrammet

I huvudet på UNASUR och AU –
en studie av EU:s roll som förebild i världen

Examensarbete i Europakunskap

HT -10

Viktoria Tössberg

Handledare: *Markus Johansson*

Abstract

Uppsatsens titel: ”I huvudet på UNASUR & AU – en studie av EU:s roll som förebild i världen.”

Författare: Viktoria Tössberg

Handledare: Markus Johansson

Termin: Höstterminen 2010

Sidantal: 34

Sökord: EU, AU, UNASUR, isomorfism, sociologisk institutionalism, historisk institutionalism, rational choice institutionalism.

This bachelor thesis is a study of the European Union as a role model in the world. Its main focus is to answer the question “*In what respects did the European Union (EU) work as a model at the establishment of the African Union (AU) and the Union of South American Nations (UNASUR)?*” By doing so it hopes to shed some light on how other unions in the world contemplate the EU. The method is partly theoretical and partly empirical. In the theoretical part, the thesis discusses in what respects the African Union and the Union of South American Nations might and might not be similar to the European Union. This is done on a basis of institutionalism and isomorphism. In the empirical part, the thesis compares the Constitutive Act from the African Union and the Constitutive Treaty from UNASUR against the treaty of Nice in order to see what actual differences and similarities there are between the unions. Thereafter the empirical and the theoretical part are linked together with the purpose of answering the question in the best manner possible.

Innehållsförteckning

Kapitel 1 – Inledning	4
1.1 Introduktion	4
1.2 Frågeställningar & Syfte.....	4
1.3 Metod & Urval.....	6
1.4 Material.....	8
Kapitel 2 – Teori och tidigare forskning.....	11
2.1 Tidigare forskning	11
2.2 Isomorfism.....	12
2.3 Sociologisk institutionalism	13
2.4 Rational Choice institutionalism.....	14
2.5 Historisk institutionalism.....	15
Kapitel 3 – De institutionella skillnaderna och/eller likheterna mellan EU & AU och mellan EU & UNASUR.	17
3.1 Afrikanska Unionen (AU)	17
3.2 Sydamerikanska Nationernas Union (UNASUR).....	18
3.3 Jämförelse mellan Afrikanska Unionens institutioner enligt <i>the Constitutive Act</i> (2002) och Europeiska Unionens institutioner enligt Nicefördraget (2003).	18
3.4 Jämförelse mellan Sydamerikanska Nationernas Unions institutioner enligt <i>the Constitutive Treaty</i> (2008) och Europeiska Unionens institutioner enligt Nicefördraget (2003).	22
Kapitel 4 - EU – en förebild för omvärlden? Analys och tolkning.	26
Kapitel 5 – Slutsatser & Konklusion.....	29
Källförteckning.....	31

“The Union of South American Nations is a supranational and intergovernmental union that will unite two existing customs unions - Mercosur and the Andean Community - as part of a continuing process of South American integration. It is modelled on the European Union.”¹

“It is [...] instructive to note the striking similarities between the institutional structures of the AU and the European Union’s, at least on paper. Indeed, the architects of the AU have not hidden the fact that the AU was modeled on the EU.”²

Kapitel 1 – Inledning

I detta inledande kapitel följer en introduktion samt ett avsnitt som behandlar uppsatsens frågeställningar och syfte. Sist finns också ett metodavsnitt som kommer att behandla uppsatsens urval och tillvägagångssätt.

1.1 Introduktion

Europeiska Unionen (EU) är ett samarbete som under de senaste 60 åren har vuxit sig allt starkare. De idag 27 medlemsstaterna verkar tätt tillsammans inom institutioner vars direktiv finns reglerade på ett klart och tydligt sätt i EU:s många fördrag. EU är emellertid långt ifrån den enda unionen i världen. Under det senaste decenniet har avtal ingåtts på bland annat den afrikanska och den sydamerikanska kontinenten med förhoppningar om att kunna åstadkomma samarbeten lika starka som EU:s. År 2002 upprättades den Afrikanska Unionen (AU) där 53 av Afrikas 54 stater ingår. I Sydamerika bildades år 2008 de Sydamerikanska Nationernas Union (Union de Naciones Suramericanas, UNASUR) där 12 av de 13 stater som tillhör kontinenten är medlemmar (endast Franska Guyana står utanför då denna stat tillhör Frankrike³). Dessa båda unioners struktur är institutionellt sett mycket lik den Europeiska Unionen och mycket talar för att just EU har varit rättesnöre vid bildandet av AU och UNASUR. Med utgångspunkt i den teorin ska följande uppsats gå djupare in på i vilka avseenden den Europeiska Unionen fungerade som förebild vid upprättandet av den Afrikanska Unionen respektive de Sydamerikanska Nationernas Union.

1.2 Frågeställningar & Syfte

Det övergripande syftet med den här uppsatsen är att undersöka ifall och i så fall i vilka avseenden EU kan agera som en förebild för andra liknande sammanslutningar i världen. För

¹ TowardsUnity.org

² Babarinde (2007), s. 8

³ Illustration på Dagens Nyheters hemsida

att kunna göra det kommer Afrikanska Unionen (AU) och de Sydamerikanska Nationernas Union (UNASUR) att jämföras mot den Europeiska Unionen (EU). Varför just dessa två unioner används som jämförelsepunkter kommer att dryftas i metodkapitlet men det är för att kunna fastslå att EU:s roll som förebild inte är slumpartad som uppsatsen kommer att ta två unioner i beaktande. Genom att granska de fördrag som skrevs och undertecknades vid AU:s respektive UNASUR:s upprättande och jämföra dem mot Nicefördraget från år 2001 bör det sannolikt framkomma vilka institutionella likheter och/eller skillnader som råder unionerna emellan. Därefter analyseras resultatet i syfte att svara på uppsatsens första frågeställning. Denna frågeställning är av en deskriptiv karaktär och lyder:

1. *Vilka institutionella skillnader och/eller likheter finns mellan den Europeiska Unionen (EU) och den Afrikanska Unionen (AU) och mellan den Europeiska Unionen (EU) och de Sydamerikanska Nationernas Union (UNASUR)?*

Svaret på denna första frågeställning kommer dock att dryftas först i kapitel 3. I uppsatsens andra kapitel kommer istället teorier kring vilka institutionella skillnader och likheter jag bör hitta mellan de olika unionerna att behandlas. Dessa teorier ligger sedan till grund för att i kapitel 4 kunna svara på uppsatsens andra frågeställning av en mer teoretisk karaktär som lyder:

2. *I vilka avseenden fungerade EU som förebild vid upprättandet av AU och UNASUR?*

Även empirin från kapitel 3 kommer att ligga till grund för att försöka besvara uppsatsens andra fråga.

Uppsatsens upplägg är med andra ord som följer: Kapitel 2 behandlar teorier och tidigare forskning kring varför det bör finnas likheter och/eller skillnader mellan EU och AU och mellan EU och UNASUR och även vilka dessa likheter och skillnader kan tänkas vara. Kapitel 3 ämnar svara på frågan vilka institutionella skillnader som faktiskt finns i realiteten och kapitel 4 avser svara på i vilka avseenden EU fungerade som en förebild vid upprättandet av AU och UNASUR med hjälp av teorin i kapitel 2 och empirin i kapitel 3. I det sista kapitlet, kapitel 5, lämnas utrymme för slutsatser och en sammanfattning.

Varför är denna uppsats intressant för Europaforskningens område?

Då denna uppsats bidrar till att belysa hur EU betraktas ur omvärldens perspektiv blir den också intressant ur Europaforskningens synvinkel. Det är vidare av intresse att se ifall och i så

fall varför just EU kan betraktas som en förebild för AU och UNASUR eftersom det är den bild som lyfts i medier, både svenska som internationella. Mer om det kommer att dryftas i urvalskapitlet men att se ifall den bild som medierna ger av EU som förebild i världen stämmer är ytterligare ett skäl att genomföra denna studie och dessutom ännu en anledning till varför studien är relevant för Europaforskningens område. De delar av EU som UNASUR respektive AU har valt att efterlikna och inte efterlikna kommer med största sannolikhet att variera men möjligheten finns ändå att det, efter analysen har genomförts, också kommer att gå att urskilja att vissa delar av EU kan betraktas som mer applicerbara än andra.

1.3 Metod & Urval

Metod

Uppsatsens metod grundar sig i en kvalitativ textanalys. Med en kvalitativ textanalys menas i denna studie en systematiserande undersökning som syftar till att klargöra tankestrukturen hos AU och UNASUR⁴. Som nämnt kommer fördrag från den Afrikanska Unionen och de Sydamerikanska Nationernas Union att noggrant granskas och jämföras mot den Europeiska Unionens Nicefördrag från år 2001. Uppsatsen syftar alltså till att lyfta fram och göra den huvudsakliga informationen i de olika fördragen mer förståelig⁵. För Afrikanska Unionen kommer detta att innebära en analys av unionens *Constitutive Act* från år 2002⁶ där det fastslås att AU har upprättats. De Sydamerikanska Nationernas Unions motsvarighet är dess *Constitutive Treaty* från år 2008⁷. Genom att jämföra dessa båda dokument mot Nicefördraget, som undertecknades år 2001 och trädde i kraft år 2003⁸, bör uppsatsen därefter kunna redogöra för institutionella skillnader och likheter gentemot EU och också fastställa i vilka avseenden EU fungerade som förebild vid upprättandet av AU och UNASUR. Dock kommer också, som nämnt tidigare, teorier kring varför det bör finnas likheter och/eller skillnader mellan de olika unionerna samt vilka dessa skillnader och likheter skulle kunna vara, att behandlas i syfte att besvara frågeställningarna så noga som möjligt.

Urval

Denna uppsats är vidare en typ av teoriutvecklande studie som strävar efter att utveckla kausala mekanismer (med andra ord förklara i vilka avseenden EU påverkade AU och

⁴ Esaiasson et al (2007), s. 238

⁵ Ibid.

⁶ African Union: Constitutive Act (2002)

⁷ South American Union of Nations Constitutive Treaty (2008)

⁸ Gausta Förlag (2003)

UNASUR vid deras bildande⁹). Den kommer bland annat att använda empiri för att utveckla en teori vilket innebär att det är bättre att samla in mycket information om ett litet antal fall än att inhämta mindre information om många fall¹⁰. Det är baserat på det som uppsatsförfattaren har beslutat att endast använda två unioner som jämförelsepunkter mot EU. Det finns dock en svaghet med att använda sig av den här typen av metod. Vid teoriutvecklande empiriska undersökningar används information från en på förhand given mängd data som sedan ligger till grund för att förklara varför något är som det är. Det går emellertid med bara viljans hjälp att se samband mellan det mesta och trots att den teori som skapas kanske innefattar alla detaljer i det insamlade materialet så finns risken att resultatet inte är allmängiltigt. Med andra ord finns en risk att teorin har anpassats till det empiriska materialet.¹¹ Styrkan med att jämföra för att utveckla teorier med hjälp av ett litet antal fall är dock samtidigt att de intensiva detaljstudier som görs på det lilla antalet fall i större utsträckning resulterar i förklaringar med högre tillförlitlighet¹². Således är förhoppningsvis denna uppsats allmängiltighet hög. På en övergripande nivå hoppas uppsatsen kunna konstatera att EU på ett institutionellt plan skulle kunna fungera som förebild även för andra unioner i världen. Då studien emellertid endast fokuserar på två unioner som jämförelsepunkter så kan den komma att visa att EU har varit en förebild för omvärlden men i sådana fall endast för en del av den. För att kunna konstatera att EU på något vis har påverkat hela världen krävs givetvis ytterligare undersökningar.

Varför UNASUR & AU?

Skälen till att UNASUR och AU har valts ut är alltså dels att det i den här typen av studie är bättre att detaljstudera ett fåtal fall och dels för att det med två fall som grund också minskar risken att det är en tillfällighet ifall EU visar sig agera förebild för omvärlden. Med andra ord ökar resultatets generaliserbarhet. Ett annat skäl som väger tungt och som förmodligen visar ännu tydligare varför det är just dessa två unioner som tas i beaktande är, som tidigare nämnt, att ett fåtal av de källor som ligger till grund för uppsatsen omnämner AU och UNASUR som starkt inspirerade av EU. Det är således intressant att se ifall denna bild, som i huvudsak visas upp av medier, stämmer när det kommer till just AU och UNASUR. Uppsatsen strävar med andra ord bland annat efter att antingen kunna bekräfta mediebilderna eller förkasta den. Uppsatsen kan vidare exempelvis inte kritiseras för att utföra undersökningen på grundval av

⁹ Esaiassion et al (2007), s. 125

¹⁰ Esaiassion et al (2007), s.124-125

¹¹ Esaiassion et al (2007), s. 126

¹² Esaiassion et al (2007), s. 125

unioner som skall styra resultatet åt ett visst håll¹³. Svaret på frågan i ”*I vilka avseenden fungerade EU som förebild vid upprättandet av AU och UNASUR*” skulle i slutändan kunna bli ”i inga avseenden alls”. Ifall de unioner som används som jämförelsepunkter i studien är baserade på EU eller ej återstår därmed att se vilket också styrker det faktum att de inte på förhand kan vara utvalda för att speciellt visa eller inte visa att EU fungerar som förebild i världen. Uppsatsens mål är trots allt att teoretiskt och empiriskt visa *ifall* EU fungerar som förebild.

Är EU en förebild?

Vad det är som säger att EU överhuvudtaget har fungerat som förebild på något sätt åt UNASUR och AU har redan besvarats men tåls att upprepas: det ter sig vara den allmänna uppfattning som media har fått av de nya unionerna. Efter att Afrikanska Unionen hade bildats år 2002 skrev exempelvis svenska Dagens Nyheter om AU:s institutionella struktur och hur lik den var EU:s uppbyggnad¹⁴. Även efter att de Sydamerikanska Nationernas Union hade upprättats år 2008 framhävde Dagens Nyheter likheten med EU¹⁵. På liknande sätt har även internationella medier påpekat att AU och UNASUR antingen är lika eller baserade på EU¹⁶. Det är därmed, som nämnt tidigare, intressant att undersöka om det stämmer och i så fall i hur stor grad. Skälet till varför studien behandlar just likheterna och skillnaderna rent institutionellt är dels baserat på att det är ur den synvinkeln som medierna väljer att jämföra unionerna och dels av pragmatiska skäl. I en uppbyggnadsfas är det framförallt institutioner som går att efterlikna och integration och dylikt är något som kan ses komma som en effekt i efterhand. Det är således störst chans att finna likheter och/eller skillnader vid en institutionell jämförelse unionerna emellan, som därpå kan ligga till grund för en så utförlig jämförelse som möjligt, än exempelvis vid en jämförelse av en mer integrerande karaktär.

1.4 Material

Analysschema

Uppsatsförfattaren har på grundval av EU:s, AU:s och UNASUR:s respektive fördrag gjort ett analyschema som kommer att ligga till grund för analysen i kapitel 3. Analyschemat är uppbyggt på så vis att var och en av de institutioner som omnämns i de olika fördragen har

¹³ Esaiassion et al (2007), s.111

¹⁴ DN: *AU vill skapa fred i Afrika*

¹⁵ DN: *Sydamerika möts för att bilda egen union*

¹⁶ Se t.ex.: NuWire Investor (2008), Bloomberg (2008), *Transition from the OAU to the African Union* (2002)

antecknats och dess kännetecken och verksamhet har skrivits ned i punktform i syfte att underlätta för uppsatsförfattaren och överskådliggöra eventuella likheter och skillnader mellan EU och AU och mellan EU och UNASUR. I följande uppsats kommer emellertid inte hela detta analyschema att redogöras för; istället kommer endast de slutsatser som uppsatsförfattaren har kommit fram till vid sin jämförelse att dryftas. Detta för att det endast är slutsatserna som är av egentligt intresse i försöket att besvara uppsatsens frågeställningar.

Varför Nicefördraget?

De främsta anledningarna till att det är Nicefördraget som står i fokus som jämförelsepunkt från EU:s sida är som följer:

Tidsaspekten

Nicefördraget undertecknades och trädde i kraft ungefär vid samma tidpunkt som fördraget som etablerade Afrikanska Unionen undertecknades. Det ligger också nära de Sydamerikanska Nationernas Unions undertecknande. Ur ett rent tidsmässigt perspektiv är därmed Nicefördraget att föredra. Tidsaspekten är vidare en anledning till varför uppsatsen inte har tagit ett annat fördrag, såsom exempelvis Lissabonfördraget, i beaktande. Då denna uppsats strävar efter att se i vilka avseenden EU fungerade som förebild vid AU:s och UNASUR:s *upprättande*, det vill säga år 2002 respektive år 2008, är inte Lissabonfördraget det mest lämpade fördraget att jämföra mot då detta trädde i kraft först år 2009.

Aktualiteten

Nicefördraget är mycket sannolikt det fördrag som AU och UNASUR valde att studera närmare inför upprättandet av sina unioner då det för tiden vid deras bildande var det mest aktuella dokument som EU hade publicerat. Nicefördraget är dessutom en konsoliderad version av EC- och EU-fördragen och det första fördraget att på allvar behandla utvidgningen till 25 medlemsstater¹⁷. Det är också delvis därför uppsatsen har valt bort Amsterdamfördraget som en potentiell jämförelsepunkt. Amsterdamfördraget misslyckades med att förbereda EU:s institutioner för utvidgning¹⁸, något Nicefördraget istället fick justera. Nicefördraget förutsätter alltså ett EU med 25 (och senare 27) medlemsstater vilket gör det institutionsmässigt nästintill mycket likt EU som det ser ut idag. Detta är eftersträvansvärt med tanke på att det är så som EU såg ut efter Nicefördraget men innan Lissabonfördraget

¹⁷ EU:s officiella hemsida: Fördrag och rätt

¹⁸ Nugent (2006), s. 104

som UNASUR och AU, i händelse av att de har en önskan om att efterlikna unionen, har inspirerats av.

Bortsett från de ytterligare två medlemsstaternas beviljade ansökningar och de ändringar som kom i och med Lissabonfördraget så är Nicefördraget därmed en bra sammanfattning av hur EU:s struktur såg och till stor del fortfarande ser ut. De förändringar som Lissabonfördraget innebar kommer därför inte att tas i beaktande i uppsatsen. Dessa förändringar hade ju inte heller ägt rum vid tiden för AU:s och UNASUR:s upprättande.

Övriga argument

Ett ytterligare argument till varför Nicefördraget är en starkare jämförelsepunkt än exempelvis Amsterdamfördraget är att regeringskonferensen år 1997 inte resulterade i så mycket mer än att en ny konferens planerades in år 2000 (som senare kom att resultera i Nicefördraget)¹⁹. Amsterdamfördraget framstår därför som ett relativt litet steg i rätt riktning emedan Nicefördraget ter sig mer som en milstolpe i EU:s historia.

AU:s *Constitutive Act* och UNASUR:s *Constitutive Treaty* samt Nicefördraget, är vidare alla fördrag som är början på något nytt; Afrikanska Unionen, de Sydamerikanska Nationernas Union och ett EU med 25 medlemsstater.

Denna uppsats är emellertid inte helt och hållet baserad på fördragstexter. Även sekundärkällor såsom böcker och internetsidor har legat till grund för att styrka fakta givna i uppsatsen.

Tillförlitlighet & Materialproblem

Vad gäller tillförlitlighet så kan fördragen betraktas som primärkällor vilket skapar en hög tillförlitlighet. Övriga källor såsom litteratur eller fakta från unionernas respektive hemsidor kan också betraktas som tillförlitligt material. Graden av tillförlitlighet varierar dock från källa till källa. Då fakta från en unions officiella hemsida kan anses vara av hög tillförlitlighet slår kanske inte information från exempelvis en tidningsartikel lika högt. Därmed inte sagt att tidningsartiklar inte kan fungera som användbara källor, poängen är endast att det i den här uppsatsen finns källor med olika grad av tillförlitlighet, dock förhoppningsvis ingen med en låg grad.

¹⁹ Sourander (2006), s. 18

Det främsta materialproblem som har uppkommit under uppsatsens gång har varit att det ter sig mycket svårt att finna information om UNASUR. Måhända är det för att unionen är så pass ny och än så länge inte har börjat ta någon plats i världssamfundet som medier verkar ha ett svalt intresse för de UNASUR. Som kommer att dryftas längre fram är UNASUR vidare en sammanslagning av frihandelsområdena Mercosur och Andinska gemenskapen och än så länge har den mesta forskningen som gjorts behandlat Mercosur som en enskild part. Kanske att det i framtiden kommer att börja forskas mer om UNSAUR men i nuläget finns det mycket lite material att tillgå om unionen.

Ett smärre problem som har uppkommit med att använda de tre olika fördragen som jämförelsepunkter är att de på sina ställen har varit ofullständiga och något otydliga vad gäller de olika institutionernas och organens kännetecken och verksamhet. I de fall detta läge har uppstått har uppsatsförfattaren hänvisats åt att dra slutsatser från den information som funnits tillgänglig alternativt spekulerat kring vilka likheter och/eller skillnader som möjligen kan finnas.

Kapitel 2 – Teori och tidigare forskning

I följande kapitel kommer först tidigare forskning att kort diskuteras. Därefter kommer teorin om isomorfism att presenteras som ett eventuellt skäl till varför organisationer kan tänkas ta efter varandra. Efter detta kommer teorierna sociologisk institutionalism, historisk institutionalism, och rational choice institutionalism att redogöras för. Ur varje teoris synvinkel kommer det också att dryftas vilka skillnader och/eller likheter som bör finnas mellan EU och AU och mellan EU och UNASUR.

2.1 Tidigare forskning

Tidigare forskning vad gäller det slag som den här uppsatsen ställer sig till är nästintill obefintlig. Under den eftersökning av material som har gjorts inför den här studien har dock en jämförelse mellan den Afrikanska Unionen och den Europeiska Unionen kunnat hittas²⁰. Den är något likt denna uppsats men tar samtidigt en annan ansats då den ämnar belysa de begränsningar som finns när AU ska till att efterlikna EU. I övrigt finns förvånansvärt få jämförelser mellan EU och övriga unioner och sammanslutningar i världen. Vad gäller forskning om de Sydamerikanska Nationernas Union så finns det även här mycket lite information att tillgå. Som nämnt tidigare så behandlar de studier som finns tillgängliga i stor

²⁰ Babarinde (2007)

utsträckning frihandelsområdet Mercosur som utgör endast halva UNASUR. Att hitta forskning och studier där hela Sydamerika tas i beaktande har varit mycket svårt. Förhoppningsvis bidrar därmed denna uppsats till att fylla ett flertal tomrum inom Europaforskningens område då den dels jämför EU mot andra unioner och ser till EU:s påverkan på omvärlden men även dels för att den sprider information om två andra unioner som finns i världen, och då särskilt UNASUR.

2.2 Isomorfism

I sin artikel *The Iron Cage Revisited: Institutional isomorphism and collective rationality in organizational fields*²¹ presenterar DiMaggio och Powell en paradox om att ju mer rationella aktörer söker ändra sina organisationer desto mer lika blir organisationerna varandra. Denna homogeniseringsprocess benämner de som *isomorfism*. De beskriver därefter tre olika mekanismer genom vilka institutionell isomorfism inträffar. De tre mekanismerna är tvingad isomorfism (*coercive isomorphism*), normativ isomorfism (*normative isomorphism*) och imiterad isomorfism (*mimetic isomorphism*)²². Med tvingad isomorfism menas att en organisation utsätts för press av både andra organisationer mot vilka de är beroende och av de kulturella förväntningar som finns inom det samhälle som organisationen verkar. Normativ isomorfism associeras istället med professionalisering och att de individer som når toppen av en karriär är nästintill omöjliga att särskilja eftersom många yrken är mycket lika genom hela karriärstegen. Till sist nämns också den imiterade isomorfismen och det är i den som detta teorikapitel kommer att ta avstamp. Den imiterade isomorfismen menar att osäkerhet är en stark bidragande faktor till att en organisation väljer att utforma sig som en annan. Osäkerheten kan i sin tur härstamma från exempelvis oklara eller tvetydiga mål. Den organisation som blir efterliknad menar DiMaggio och Powell kanske inte är medveten om att den blir imiterad och kanske inte heller har någon önskan om att bli det. Den fungerar dock kort och gott som en källa från vilken den andra organisationen på ett bekvämt sätt kan låna en färdig struktur. Organisationer tenderar dessutom att efterlikna likartade organisationer inom sitt eget område som de anser vara mer legitima och framgångsrika. Artikeln menar vidare att till och med de innovationer som ibland uppkommer i en organisation är ett resultat av imiterad isomorfism; ett misslyckat försök att utforma sig som någon annan resulterar i nya innovationer.

²¹ DiMaggio & Walter (1983) s. 147-154

²² Egen översättning

Med utgångspunkt i ovanstående information uppkommer nästan en förväntan på att AU och UNASUR skall ha efterliknat EU. EU är trots allt en likartad organisation som skulle kunna anses vara både legitim och framgångsrik ur de andra unionernas synpunkt. Att en osäkerhet dessutom kan ha spelat in skulle inte vara särskilt häpnadsväckande med tanke på att båda unionerna försöker skapa nya och stabila unioner. Det är stora projekt som innefattar att samordna en hel kontinent och det kräver tålamod och en stark vilja. Att EU då har funnits som en färdig modell att följa kan mycket väl tänkas ha underlättat för både AU och UNASUR. Ovanstående artikel och informationen den ger har följaktligen bidragit till den institutionsfokus som finns i uppsatsen.

2.3 Sociologisk institutionalism

Den sociologiska institutionalismen är av uppfattningen att begreppet ”institution” är ett mycket brett begrepp som även innefattar begreppet ”kultur”. Till skillnad från statsvetare finns det för sociologiska institutionalister alltså ingen distinktion mellan ”institutionella förklaringar” baserade på organisatoriska strukturer och ”kulturella förklaringar” baserade på en förståelse av kultur som delade attityder eller värderingar. Vissa sociologiska institutionalister anser vidare att institutioner influerar beteende både genom att specificera vad en person borde göra men också genom att specificera vad en person kan föreställa sig själv göra i ett på förhand givet sammanhang. Institutionerna sägs med andra ord påverka en individs grundläggande preferenser och identitet. Följaktligen betonar många sociologiska institutionalister att förhållandet mellan institutioner och individuell handling är av en mycket ömsesidig och interaktiv karaktär. Till skillnad från rational choice institutionalister, som föreställer sig en värld med individer och organisationer som söker maximera sitt materiella välmående, så föreställer sig istället sociologiska institutionalister en värld där individer och organisationer söker definiera och uttrycka sin identitet på socialt lämpliga sätt. Sociologiska institutionalister menar vidare att en organisation antar en ny institutionell praxis, inte för att det gynnar effektiviteten, utan för att det ökar den sociala legitimiteten i organisationen eller hos dess deltagare.²³

Utifrån den sociologiska institutionalismen är alltså definitionen av institutioner med andra ord mycket bred, så bred att den även omfattar kultur. Institutioner påverkar individers identitet på så vis att de tillhandahåller de termer som tillskriver det sociala livet innebörd och en institution antar en ny praxis på grundval av att det ökar den sociala legitimiteten. Med

²³ Hall & Taylor (1996), s. 13-16

utgångspunkt i dessa tre kännetecken för denna teori så bör det generellt sett finnas likheter mellan den Europeiska Unionen och den Afrikanska Unionen och även mellan den Europeiska Unionen och de Sydamerikanska Nationernas Union. De tre kontinenterna delar ingen gemensam kultur i det avseende att de exempelvis inte har gemensamma seder. Däremot är det mycket möjligt att de tre världsdelarna delar ungefär samma värderingar vad gäller exempelvis demokrati och mänskliga rättigheter och att det ur den aspekten är intressant för den Afrikanska Unionen och de Sydamerikanska Nationernas Union att efterlikna EU. Ett folkets parlament likt Europaparlamentet för att öka den sociala legitimiteten i unionen borde vara något som både AU och UNASUR har tagit i beaktande. Att efterlikna EU kanske också bidrar till en ökad legitimitet generellt då EU är en union som kan betraktas som att den har en stabil struktur med stabila institutioner. Och då sociologiska institutionalister menar att organisationer söker uttrycka sin identitet på socialt lämpliga sätt så kan det möjligtvis gå att tolka som att de relativt nya unionerna AU och UNASUR vill skapa sig en identitet och uttrycka den på ett sätt som gör att de blir socialt accepterade. Med andra ord uttryckt så skulle AU och UNASUR måhända vilja återskapa EU:s stabila institutioner för att i sin tur skapa sig en stark identitet som uttrycks i en union som vidare, eftersom den är baserad på stabila EU, ses som något positivt från omvärlden. Det ligger trots allt i unionernas intresse att bli accepterade av världssamfundet.

2.4 Rational Choice institutionalism

Rational choice institutionalister menar att de relevanta aktörerna har en på förhand bestämd uppsättning preferenser eller smaker. För att uppnå dessa preferenser maximalt agerar dessa aktörer på ett mycket strategiskt sätt som förutsätter omfattande beräkningar. I jakten på att maximera sina preferenser skapar aktörerna ett utfall som är kollektivt suboptimalt på så vis att utfallet hade kunnat bli bättre för åtminstone en aktör utan att för den delen försämra för någon annan. Det som hindrar aktören från att handla för det kollektivs bästa är frånvaron av organisationer som kan garantera att andra också handlar för det kollektivs bästa. Ett exempel på detta är "Fångarnas dilemma".

En aktörs beteende anses vidare av rational choice institutionalister bero på aktörens strategiska beräkningar. Dessa beräkningar påverkar individens förväntningar på hur andra troligtvis kommer att bete sig. Institutioner påverkar utbudet av de alternativ som finns över vilka beteenden en annan aktör kan anta samt tillhandahåller information som minskar

osäkerhet över hur andra kommer att besvara beteendet. Tack vare institutioner leds därmed aktörer mot en specifik beräkning och ett potentiellt bättre socialt utfall.

Rational Choice institutionalister förklarar vidare institutionens existens genom att referera till värdet dess funktioner har för de aktörer som berörs av institutionen. Skulle någon av institutionerna utsättas för en urvalsprocess överlever den enbart för att den bidrar med fler förmåner för de berörda aktörerna än andra institutionella strukturer.²⁴

Utifrån rational choice institutionalismen är alltså aktörer strategiskt beräknande varelser som söker maximera sin egen nytta. Genom att söka maximera sin egen nytta blir utfallet suboptimalt. För att kunna styra hur en aktör beräknar behövs institutioner som ger fler alternativ eller minskar osäkerheten för hur andra kommer att bete sig. En institutions existens förklaras av att dess funktioner har ett värde för de berörda aktörerna. Med utgångspunkt i dessa kännetecken för rational choice institutionalism så bör AU och UNASUR beräkna utifrån EU:s institutionella struktur vilka institutioner som gynnar dem mest att efterlikna i sina egna respektive unioner, något som skulle kunna ge upphov till både likheter och skillnader institutionellt mellan unionerna. Ifall exempelvis AU dock ses som en enda enhet som bara har sig själv att ta hänsyn till så kan unionen välja och vraka mellan de olika institutionerna, allt för att komma fram till vilka som passar den stora helheten. Nu är emellertid AU och även UNASUR två stora enheter som innehåller flera mindre enheter som trots allt utgör hela den stora enheten, nämligen medlemsstaterna. AU och UNASUR är inte, precis som EU inte är, federationer. Därmed måste medlemsstaterna och deras önskemål tas i beaktande vid upprättandet av institutioner och deras funktioner. För AU innebär detta 53 medlemsstater att ta hänsyn till medan det för UNASUR innebär 12. Stater samarbetar endast ifall de har liknande intressen vilket bör innebära att de institutioner som till slut skapas inom unionen är ett resultat av UNASUR:s och AU:s medlemsstaters gemensamma intressen. Det borde därmed innebära att AU och dess medlemsstater gör en sorts ”beräkning” vad gäller EU:s institutioner och vilka som skulle kunna efterliknas medan UNASUR och dess medlemsstater gör en annan.

2.5 Historisk institutionalism

Historiska institutionalister definierar institutioner som formella och informella procedurer, rutiner, normer och överenskommelser inbäddade i samhällets organisatoriska struktur. Historiska institutionalister använder sig av både det kulturella förhållningssätt som

²⁴ Hall & Taylor (1996), s. 10-13

sociologiska institutionalister och det beräknande förhållningssätt som rational choice institutionalister använder sig av för att specificera relationen mellan institutioner och handling. Historiska institutionalister anser vidare att institutioner fördelar sin makt ojämnt över sociala grupper och de är mer benägna att föreställa sig en värld där institutioner ger ett fåtal grupper ojämn fördelad tillgång till beslutsfattandeprocessen än en värld med en jämn fördelning. De har också en viss tendens att se institutionell utveckling som något som understryker spårbundenhet och de avvisar den traditionella tanken om att samma verkställande krafter kommer att generera samma resultat överallt. Istället tror historiska institutionalister att effekten av en sådan kraft skulle förmedlas genom de kontextuella egenskaperna av en på förhand given situation, ofta ärvd från det förflutna. Institutioner är vidare enligt den historiska institutionalismen inte den enda utan snarare en i raden av centrala faktorer som driver den historiska utvecklingen framåt.²⁵

Utifrån den historiska institutionalismen är alltså institutioner inbäddade i samhällssystemet och förknippas med organisationer. Föreställningen om relationen mellan en individs beteende och institutioner är bred då den historiska institutionalismen delar både den sociologiska institutionalismens samt rational choice institutionalismens förhållningssätt för att specificera relationen. Den historiska institutionalismen anser vidare att det råder en maktasymmetri inom institutioner där vissa vinner och andra förlorar. De anser inte att verkställande krafter genererar samma resultat överallt eftersom effekten av en verkställande kraft genereras ifrån ett sammanhang som oftast kommer ifrån det förflutna. Dessa kännetecken för den historiska institutionalismen talar för att det bör finnas skillnader mellan EU och AU och mellan EU och UNASUR eftersom de olika unionerna har olika bakgrund. AU och UNASUR bör därför skapa sig något annorlunda institutioner som möjligen är mer anpassade efter deras respektive förflutna. EU:s institutioner borde enligt den historiska institutionalismen inte fungera i ett annat sammanhang eftersom de är skraddarsydda efter EU. Ifall AU och UNASUR gör EU:s institutioner till sina egna kommer det att ge ett helt annat utfall än vad de har gjort inom EU. Här spelar spårbundenhet in då AU trots allt har utvecklats från OAU, UNASUR är en sammanslagning av de två frihandelsområdena Mercosur och Andinska Gemenskapen (mer information om AU och UNASUR i nästa kapitel) och EU härstammar i sin tur från Kol- och stålunionen. EU:s institutioner är med andra ord grundade på en typ av bakgrund och historia medan AU:s institutioner grundar sig i föregångaren OAU och dess förflutna. UNASUR:s institutioner är ett resultat av en

²⁵ Hall & Taylor (1996), s. 5-10

sammanslagning och där spelar således två sammanslutningar och dess olika bakgrunder in vid bildandet av institutioner. Kort sagt bör det optimala för UNASUR och AU vara att inte efterlikna EU utan istället grunda sina egna institutioner med hänsyn till deras respektive förflutna.

Maktasymmetrin som vidare gynnar vissa grupper inom institutionerna tyder också på att det bör finnas skillnader mellan de olika unionerna då dessa kan tänkas fördela makten olika. Å andra sidan kan maktasymmetrin innebära en likhet ifall AU och UNASUR har efterliknat EU:s institutioners maktfördelning; EU:s maktfördelning måste således dock också betraktas som asymmetrisk. Överlag ser den historiska institutionalismen emellertid spårbundenhet och det förflutna som de viktigaste institutionella faktorerna.

Kapitel 3 – De institutionella skillnaderna och/eller likheterna mellan EU & AU och mellan EU & UNASUR.

I följande kapitel skall de observerade institutionella skillnaderna och/eller likheterna mellan EU och AU och mellan EU och UNASUR dryftas utifrån ovan nämnda analyschema för att kunna besvara frågan ”Vilka institutionella skillnader och/eller likheter finns mellan den Europeiska Unionen (EU) och den Afrikanska Unionen (AU) och mellan den Europeiska Unionen (EU) och de Sydamerikanska Nationernas Union (UNASUR)?”. För att de fakta som redogörs för till fullo skall förstås kommer också kort information om den Afrikanska Unionen och de Sydamerikanska Nationernas Union att inleda kapitlet.

3.1 Afrikanska Unionen (AU)

Den Afrikanska Unionen grundades den 9 juli år 2002 vid en ceremoni i Sydafrika. Förhoppningen var då att världsdelen skulle samordnas ekonomiskt och politiskt för att på så vis få kraft att ta sig ur ”konflikterna, fattigdomen, sjukdomarna och okunskapen”²⁶. Afrikanska Unionen består av 53 av Afrikas 54 stater. Unionen var emellertid inte den första gemenskapen att samla nästintill kontinentens alla stater under ett tak. Dess föregångare Afrikanska Enhetsorganisationen (*Organization of African Unity, OAU*) grundades redan år 1963 i syfte att kasta av sig kolonialismen. Det var ur denna föregångare som Marocko drog sig ur år 1985 då Västsahara antogs som medlem och Marocko har sedan dess inte visat något intresse att åter inträda i varken OAU eller AU, därav att medlemsantalet i unionen är 53 och inte 54 stater. OAU hade vidare en princip att inte blanda sig i medlemsstaternas inre

²⁶ Daleke (2005), s. 3

angelägenheter vilket gjorde att den fick utstå mycket kritik för att vara ineffektiv. I och med AU togs denna princip bort eftersom det ansågs kunna främja bland annat fred och demokrati. Dessutom var denna princip viktig att avlägsna för att det skulle kunna bli möjligt att skapa den långsiktiga och önskvärda politiska och ekonomiska integrationen de afrikanska länderna emellan. Det var också i och med AU som det beslöts att gemensamma institutioner skulle bildas. Vidare är Afrikanska Unionens syfte bland annat att främja fred, demokrati och respekt för de mänskliga rättigheterna, föra fram samfälliga intressen på den internationella arenan, påskynda Afrikas utveckling samt att arbeta för ovan nämnda integration mellan Afrikas olika regioner.²⁷

3.2 Sydamerikanska Nationernas Union (UNASUR)

De Sydamerikanska Nationernas Union grundades den 23 maj år 2008 i Brasilien och har sitt högkvarter i Ecuadors huvudstad Quito. Unionen, som också förkortas UNASUR, är en sammanslagning av Mercosur och Andinska gemenskapen, två stycken sydamerikanska frihandelsområden.²⁸ Liksom AU har också UNASUR en föregångare i form av *la Comunidad Sudamericana de Naciones (CSN)*. Denna gemenskap grundades år 2004 genom Cusco-deklarationen som bestod av tre områden: bildandet av CSN, utvecklingen av den sydamerikanska integrationen och CSN:s verksamhet. Successivt fastställde CSN de nivåer där gemensamma åtgärder skulle utföras med hjälp av befintliga institutioner. Överlappning av instanser skulle undvikas då detta kunde leda till merkostnader. Den 16 april år 2007 möttes stats- och regeringscheferna vid sidan av den politiska dialogen och beslutade att ändra namn på unionen till *Unión de Naciones Suramericanas (UNASUR)* för den sydamerikanska integrationsprocessens skull. Fördraget om upprättandet (*el Tratado Constitutivo*) skrevs som nämnt under år 2008 och kräver att 9 av de 12 medlemsstaterna (Argentina, Bolivia, Brasilien, Chile, Colombia, Ecuador, Guyana, Paraguay, Peru, Surinam, Uruguay och Venezuela) ratificerar det för att det skall träda ikraft.²⁹

3.3 Jämförelse mellan Afrikanska Unionens institutioner enligt *the Constitutive Act (2002)* och Europeiska Unionens institutioner enligt Nicefördraget (2003).

Inom EU finns sex institutioner: Europaparlamentet, Europeiska unionens råd, Europeiska kommissionen, Rådet, EG-domstolen och revisionsrätten. Övriga organ kategoriseras inte

²⁷ Daleke (2005), s. 2-9

²⁸ Svt.se (2008)

²⁹ Sitio Oficial de la Unión de Naciones Suramericanas (UNASUR:s officiella hemsida)

som institutioner³⁰. Definitionen av en institution i denna uppsats utgår således ifrån EU:s syn på vad en institution är eftersom det är gentemot EU som övriga unioner skall jämföras. Samtliga institutioners och organs kännetecken och verksamhet inom EU och AU som omnämns i följande text finns vidare reglerade i något av de analyserade fördragen.

På grundval av ett analyschema, där samtliga institutioner och dess kännetecken och verksamhet som är omnämnda i de respektive fördragen är jämförda mot varandra, kan följande observationer göras i den institutionella jämförelsen mellan AU och EU:

Verkställande Rådet (The Executive Council)

AU:s verkställande råd kan jämföras med EU:s ministerråd då det i båda dessa råd är meningen att medlemsstaternas ministrar ska sammanträda. AU har dock satt ett fast antal gånger som det verkställande rådet ska mötas (två gånger per år), medan EU:s ministerråd sammanträder efter kallelse från ordföranden. Måhända att anledningen till att AU har ett fast antal möten är med anledning av det stora medlemsantalet. Då 53 stater ska samordnas kan det möjligen behövas framförhållning och fasta datum. I övrigt koordinerar och fattar de båda institutionerna beslut som berör gemensamma intressen, såsom exempelvis ekonomin. Inom AU krävs dock två tredjedelar av det totala medlemsantalet för att kunna fatta ett beslut medan EU:s ministerråd fattar sina beslut grundat på kvalificerad majoritet.

AU har vidare också ett råd kallat *De ständiga representanternas råd* som kan ses som AU:s motsvarighet till EU:s ministerråds Coreper som assisterar rådet genom att förbereda dess arbete. Denna uppgift ska också de ständiga representanternas råd ha inom AU. Coreper omnämns emellertid inte i Nicefördraget och räknas inte som en institution inom EU.

Det Panafrikanska Parlamentet (The Pan-African Parliament)

Inga detaljer om det panafrikanska parlamentet står med i den Afrikanska Unionens fördrag förutom att det kommer att vara en folkets institution. Panafrikanska parlamentet bildades först år 2004 och var vid tiden för AU:s bildande alltså inte etablerat ännu³¹. Det är därför svårt att avgöra huruvida AU:s panafrikanska parlament är jämförbart med Europaparlamentet eller ej. Det står dock klart att om det kommer att efterlikna någon EU-institution så ligger

³⁰ EU:s officiella hemsida: Europeiska unionens institutioner och andra organ

³¹ AU:s officiella hemsida: The Organs of the AU (2004)

Europaparlamentet närmast till hands. Folklig legitimitet är förmodligen något som alla unioner strävar efter då detta är ett demokratiskt inslag.

Unionens Församling (The Assembly of the Union)

AU:s församling visar stora likheter med det Europeiska rådet inom EU. De är båda det högsta styrande organet inom sin respektive union och består av stats- och regeringschefer. Båda sammanträder två gånger per år och har några av unionernas viktigaste frågor på sitt bord vilket innefattar exempelvis att bestämma den för unionen gemensamma policyn. Ytterligare en likhet är att de båda institutionernas ordförandeskap roterar om än i olika takt. Inom AU innehar den av medlemsstaterna valda ordföranden sin post i ett år medan det inom EU växlar varje i halvår i takt med att den stat som är ordförande i rådet ändras. Inom båda unionerna fattas här också beslut på basis av konsensus. Det är relativt logiskt att skapa en mötesplats för stats- och regeringschefer i en union då det trots allt är dessa som representerar och för varje medlemsstats talan.

Kommissionen (The Commission)

AU har, liksom EU, en kommission. AU:s kommission har dock långt ifrån lika många uppgifter och funktioner reglerade i fördraget som EU:s kommission har. Det är upp till Församlingen att bestämma dess verksamhet och struktur vilket tyder ytterligare på att vikten läggs på Församlingen som verkar spela en betydelsefull nyckelroll i Afrikanska Unionen. Det kan tyckas lite märkligt då en union med 53 medlemsstater borde behöva sprida ut sin makt över institutionerna för att garantera att samtliga stater får komma till tals. Dock kan det kanske bli mer effektivt att ha ett organ som fungerar som en medelpunkt. Det är i vilket fall som helst svårt att göra en ordentlig jämförelse på basis av den mycket begränsade information angående kommissionens arbetsuppgifter som finns reglerad i AU:s fördrag.

Domstolen (The Court of Justice)

AU:s domstol kan jämföras med EG-domstolen. Trots att inga av Domstolens uppgifter finns reglerade i AU:s fördrag (dess stadgar, komposition och funktioner definieras i ett tilläggsprotokoll) är det likväl en domstol som med största sannolikhet kommer att ha till uppgift att döma i tvister, något också EG-domstolen gör. För att återigen ta de 53 medlemsstaterna i beaktande så kan det möjligen tänkas att domstolen inte kommer att bestå

av en domare per land (såsom det finns inom EG-domstolen) utan att den kanske kommer att ha ett roterande system där domare från några stater finns representerade under en viss period.

Ekonomiska, Sociala och Kulturella Rådet (The Economic, Social and Cultural Council)

AU:s ekonomiska, sociala och kulturella råd kan jämföras med EU:s ekonomiska och sociala kommitté då båda har en rådgivande roll. Skillnaden här är dock att AU även har stadgat att detta råd också ska vara ett kulturellt råd vilket kan tänkas vara något som EU också borde ta i beaktande då det brukar talas om esk-rättigheter; ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. Att det i AU är ett råd och inte en kommitté kan vidare vara ett tecken på att dess röst i unionen måhända väger lite tyngre. För övrigt läggs ytterligare en uppgift dessutom på Församlingen som även här ska bestämma uppgifterna till detta råd. I Nicefördraget finns det istället reglerat att den ekonomiska och sociala kommittén skall bestå av företrädare från olika fackföreningar och ekonomiska och sociala grupper i samhället. Antalet ledamöter per land bestäms av befolkningmängden i varje medlemsstat och dessa sitter under en period av fyra år. Vidare kategoriseras dock inte denna typ av organ som en institution inom EU.

De Finansiella Institutionerna (The Financial Institutions)

Då det inte finns reglerat i AU:s fördrag hur dess finansiella institutioner (Afrikanska Centralbanken, Afrikanska Valutafonden och Afrikanska Investeringsbanken) kommer att fungera så är det svårt att dra några paralleller till EU. EU har emellertid också en centralbank och en investeringsbank varav centralbanken är omnämnd i Nicefördraget. AU har med andra ord påbörjat det ekonomiska samarbetet som på sikt ska leda till ett djupare ekonomiskt samarbete, kanske med en gemensam valuta.

De specialiserade tekniska kommittéerna (The Specialized Technical Committees)

De specialiserade tekniska kommittéerna består av flera kommittéer med olika expertområden som är ansvariga för det verkställande rådet. Liksom AU har också EU motsvarande kommittéer med olika expertområden. Dessa omnämns emellertid inte i Nicefördraget.

Slutsatser:

Av Afrikanska Unionens fördrag och Europeiska Unionens Nicefördrag att döma så finns det ett flertal institutionella likheter mellan de båda unionerna. AU har emellertid inte lagt lika

mycket fokus på sin kommission som EU. Istället är AU:s församling vara den mest centrala institutionen med flest uppgifter som kan betraktas som viktiga. AU:s struktur är dock på papperet mycket lik EU:s då flertalet institutioner och organ har liknande eller samma namn och funktioner som motsvarande inom EU. Antalet institutioner är dock något fler inom AU eftersom unionen har gett fler organ institutionsstatus. Kanske behöver Afrikanska Unionen många institutioner för att kunna hålla igång ett fungerande maskineri med 53 medlemsstater. AU verkar också sikta på att fatta beslut med konsensus, något också EU försöker göra inom vissa områden (såsom inom exempelvis Europeiska Rådet) men som EU förmodligen mer och mer har frångått allt eftersom antalet medlemsstater har ökat. Dessutom finns i AU:s fördrag de Specialiserade Tekniska Kommittéerna omnämnda, något som inte har en motsvarighet i Nicefördraget. Det råder dock inget tvivel om att AU till stor del har inspirerats av EU i skapandet av den Afrikanska Unionens institutionella (och övriga) struktur.

3.4 Jämförelse mellan Sydamerikanska Nationernas Unions institutioner enligt *the Constitutive Treaty* (2008) och Europeiska Unionens institutioner enligt Nicefördraget (2003).

Inom EU finns sex institutioner: Europaparlamentet, Europeiska unionens råd, Europeiska kommissionen, Rådet, EG-domstolen och revisionsrätten. Övriga organ kategoriseras inte som institutioner³². Definitionen av en institution i denna uppsats utgår således ifrån EU:s syn på vad en institution är eftersom det är gentemot EU som övriga unioner skall jämföras. Samtliga institutioners och organs kännetecken och verksamhet inom EU och AU som omnämns i följande text finns vidare reglerade i något av de analyserade fördragen.

På grundval av samma analyschema som omnämndes ovan, där samtliga institutioner och dess kännetecken och verksamhet som är omnämnda i de respektive fördragen är jämförda mot varandra, kan följande observationer göras i den institutionella jämförelsen mellan UNASUR och EU:

Rådet för stats- och regeringschefer (The Council of Heads of State and Government)

UNASUR:s råd för stats- och regeringschefer är jämförbart med Europeiska rådet inom EU till fullo på två punkter. Båda är de högst styrande organen inom sin respektive union och består av medlemsstaternas stats- och regeringschefer. Som nämnt tidigare kan det vara

³² EU:s officiella hemsida: Europeiska unionens institutioner och andra organ

positivt att ha just ett sådant här råd där en representant från varje medlemsstat kan mötas. Generellt sett är emellertid UNASUR:s råd för stats- och regeringschefer ganska så likt Europeiska rådet trots att kanske inte varje arbetsuppgift är till punkt och pricka identiska. Exempelvis så bestämmer det europeiska rådet principerna och de allmänna riktlinjerna för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken medan UNASUR:s råd för stats- och regeringschefer beslutar om förslag framlagda av Utrikespolitiska rådet (mer om det nedan). Vidare är emellertid en skillnad att Rådet för stats- och regeringschefer möts årligen medan det Europeiska rådet möts minst två gånger om året.

Sydamerikanska parlamentet (South American Parliament)

Liksom hos den Afrikanska Unionen så står det inget om parlamentet i UNASUR:s fördrag. Först år 2010 började diskussionen kring att bilda ett parlament vars huvudkontor ska ligga i Cochabamba i Bolivia³³. Det är därför svårt att avgöra huruvida UNASUR:s sydamerikanska parlament kommer att bli jämförbart med Europaparlamentet eller ej. Det står dock klart att om det kommer att efterlikna någon EU-institution så ligger Europaparlamentet närmast till hands. Folklig legitimitet är som nämnt förmodligen något som alla unioner strävar efter då detta är ett demokratiskt och därmed önskat inslag.

Rådet för utrikesministrar (The Council of Ministers of Foreign Affairs)

UNASUR:s råd för utrikesministrar har ett flertal arbetsuppgifter reglerade i *the Constitutive Treaty*. Bland annat väntas det implementera beslut fattade av rådet för stats- och regeringschefer, förbereda detta råds möten och godkänna UNASUR:s årliga arbetsbudget. Rådet för utrikesministrar kan liknas vid EU:s ministerråd men är inte någon självklar motsvarighet. De uppgifter som finns reglerade för EU:s kommission i Nicefördraget är få och det finns fler punkter som behandlar hur ministerrådet ska vara uppbyggt. Den enda egentliga likhet som finns mellan de båda råden är att de består av medlemsstaternas ministrar. I övrigt kan den verkställande roll som Rådet för utrikesministrar delvis innehar jämföras med EU:s kommission. Beslut om budgeten, som i UNASUR fattas av rådet för utrikesministrar, fattas i EU av Europaparlamentet.

³³ UNASUR Summit of Parliamentary Presidents (2010)

Pro Tempore ordförandeskapet (The Pro Tempore Presidency)

UNASUR:s Pro Tempore ordförandeskaps arbetsuppgifter är bland annat att representera UNASUR internationellt, vara ordförande i möten inom UNASUR:s organ, presentera ett årligt program av aktiviteter som UNASUR ska ägna sig åt för rådet för utrikesministrar samt att signera deklARATIONER med tredje part. ÄVEN EU:s kommission fungerar som en internationell representant. Pro Tempore ordförandeskapet skulle vidare kunna jämföras med det ordförandeskap i rådet som innehas av EU:s medlemsstater ett halvår i taget. I övrigt finns inte denna typ av organ representerad inom EU (det är heller ingen institution) medan detta organ i UNASUR har en relativt viktig roll.

Rådets delegater (The Council of Delegates)

UNASUR:s rådsdelegaters uppgifter är enligt fördraget att bland annat implementera beslut tagna av rådet för stats- och regeringschefer, förbereda rådet för utrikesministrars möten och utkast till beslut och dylikt samt att föreslå den årliga budgeten för rådet för utrikesministrar. Att implementera beslut är något som detta organ har gemensamt med EU:s kommission. I övrigt finns inga uppenbara likheter med EU:s organ annat än att detta organ liksom EU:s kommission består av en representant från varje medlemsland. Inom UNASUR har dock också denna institution en roll som påminner lite om Coreper vad gäller exempelvis förberedanden av möten.

Generalsekretariatet (The General Secretariat)

UNASUR:s generalsekretariat har ett flertal uppgifter inom UNASUR. Organet ska bland annat verkställa de mandat givna till det av övriga organ i UNASUR och representera dessa. Det ska också föreslå initiativ och se över implementeringen av direktiv, delta och agera sekreterare i möten mellan UNASUR:s organ, förbereda förslag till och genomföra årsbudgeten samt ha en samordnande roll för att kunna utveckla samarbetet mellan integrationsenheter i Latinamerika och Västindien. UNASUR:s generalsekretariat kan i viss mån jämföras med EU:s råds generalsekretariat. UNASUR:s generalsekretariat har emellertid många fler arbetsuppgifter, i alla fall som är reglerade i fördraget. Faktum är att UNASUR:s generalsekretariat tycks ha en mycket stor förberedande, verkställande och stödjande roll. Ifall det är på ett liknande sätt för EU:s generalsekretariat är det, som nämnt, inte är reglerat i fördraget. Detta kan bero på att UNASUR har stadgat generalsekretariatet som en egen

”fristående” institution och inte under ministerrådets paragrafer såsom i EU. Generalsekretariatet är för övrigt inte en institution inom EU.

Sydamerikas energiråd (The Energy Council of South America)

Ett energiråd finns ej omnämnt i EU:s Nicefördrag. Dock står det heller inte mycket nämnt om detta råd, vars uppgifter finns dokumenterade på annat vis, i UNASUR:s fördrag. Klart är dock att energi är ett viktigt samarbetsområde inom UNASUR och att det därmed kräver ett eget organ som arbetar med denna typ av frågor. Om det är jämförbart med EU:s råd för transport, telekommunikation och energi är svårt att avgöra då fördraget som nämnt inte innehåller någon information om detta råd, dock skulle denna likhet med stor sannolikhet vara det mest troliga. Inom EU regleras vidare energi dock till stor del fortfarande på nationell nivå³⁴ vilket gör att Sydamerikas energiråd inte skulle betraktas som en institution inom EU.

Slutsatser:

Efter att ha jämfört de Sydamerikanska Nationernas Unions fördrag med Europeiska Unionens Nicefördrag kan det konstateras att det i viss mån finns institutionella likheter dem emellan. Dessa likheter är dock långt ifrån lika många och tydliga som likheterna mellan Afrikanska Unionens fördrag och Europeiska Unionens Nicefördrag. De uppgifter som exempelvis EU:s kommission har är utspridda över flera institutioner inom UNASUR. Så är också fallet med andra institutioner och organ inom denna union. Strukturen med ett parlament, och motsvarande ett råd och ett ministerråd är dock densamma. Generalsekretariatet har emellertid en viktigare roll i UNASUR men, liksom i EU, verkar det dessutom, tillsammans med rådets delegater, ha en assisterande roll till de kanske något högre organen rådet för utrikesministrar och rådet för stats- och regeringschefer. Av fördraget att döma har dock UNASUR ännu inte reglerat skriftligt hur många ledamöter som ska finnas i de olika institutionerna och hur röstning i olika frågor skall gå till. Överlag är inte heller de Sydamerikanska Nationernas Union första fördrag, av förklarliga skäl, lika genomarbetat och detaljerat som Europeiska Unionens Nicefördrag (som är ett fördrag i raden av många i EU:s historia). Än så länge finns heller inte lika många institutioner etablerade i UNASUR som skulle kunna fungera som jämförelsepunkter. Exempelvis saknas en domstol och finansiella institutioner. I UNASUR:s fördrag finns också ett organ som inte återfinns i EU:s Nicefördrag - ett energiråd. Då UNASUR bildades mycket nyligen kan det tänkas att samtliga

³⁴ Nilsson (2005), s. 42

institutioners och organs uppgifter förmodligen kommer att revideras i efterhand. De kan då antingen utvecklas till att bli mer likt EU:s institutioner eller åt ett eget håll.

Vid tidpunkten för bildandet, som dock är det relevanta för den här uppsatsen, så är inte likheterna självklara annat än till "skelettet" av unionen.

Sammanfattningsvis...

... är det tydligt att AU i stor mån har efterliknat EU vad gäller den institutionella strukturen medan det inte finns en lika tydlig koppling mellan EU och UNASUR. Dock finns det i UNASUR:s fördrag inte lika många omnämnda institutioner och organ som i AU:s fördrag vilket också innebär att jämförelsepunkterna blir färre. Att UNASUR till viss mån har inspirerats av EU går dock att urskilja eftersom de som skulle kunna betraktas som EU:s allra viktigaste organ uppgiftsmässigt (Europeiska Rådet, Ministerrådet, Europaparlamentet och till viss del Kommissionen), trots allt har en motsvarighet inom UNASUR.

Kapitel 4 - EU – en förebild för omvärlden? Analys och tolkning.

I följande kapitel kommer frågan "I vilka avseenden fungerade EU som förebild vid upprättandet av AU och UNASUR?" att diskuteras med hjälp av teorin i kapitel 2 som analysverktyg samt empirin från kapitel 3.

För att kort sammanfatta vilka gemensamma nämnare som går att urskilja från kapitel 3 så står det klart att den Afrikanska Unionen och de Sydamerikanska Nationernas Union båda har tagit efter en del av EU:s "skelett", det vill säga, de har båda anammat institutioner som skulle kunna motsvara Europeiska Rådet, Ministerrådet och Europaparlamentet. Den Afrikanska Unionen och de Sydamerikanska Nationernas Union borde dessutom ha efterliknat den Europeiska Unionen med anledning av dess stabila struktur och värderingar gällande demokrati och mänskliga rättigheter. I alla fall enligt den sociologiska institutionalismen. Efter att ha jämfört de olika unionerna talar också empirin för att de båda unionerna faktiskt har efterliknat EU i dessa avseenden. AU:s och UNASUR:s respektive fördrag inleds med mål som innefattar vikten av demokratiska institutioner³⁵ och att respektera demokratiska principer³⁶. I realiteten består dock varken AU eller UNASUR helt och hållet av demokratiska stater. Enligt demokratiindexet Freedom House bestod Afrika år 2002 av endast sex stycken

³⁵ South American Union of Nations Constitutive Treaty (2008)

³⁶ African Union: Constitutive Act (2002)

stater som kunde räknas som ”fria” medan hela arton stycken räknades som ”icke fria”³⁷. I skrivande stund år 2010 är läget oförändrat³⁸. I Sydamerika år 2008 räknades fem av de tolv medlemmarna i UNASUR endast som ”delvis fria” och resterande ”fria”, något som idag också är oförändrat³⁹. Att det, trots en vilja att upprätthålla demokratiska principer på kontinenterna, ändå finns medlemsstater i vilka demokratin brister kan bero på att det i varken AU:s eller UNASUR:s fördrag finns några krav på medlemmar att de till fullo måste kunna räknas som demokratiska. Det här är något som vidare skiljer sig ifrån EU där ett av Köpenhamnskriterierna, det vill säga kraven som måste uppfyllas av en stat för att denna ska kunna bli medlem, är just att staten skall vara en demokrati⁴⁰. Denna skillnad unionerna emellan kanske inte är av stor betydelse just vid en institutionell jämförelse men den visar på att det finns hinder som UNASUR och AU måste övervinna som gör att deras förutsättningar för att lyckas att bli fullt integrerade unioner möjligen försämras. Det här gäller speciellt AU vars antal demokratiska stater är i minoritet i jämförelse med resten av unionen. För att återgå till den sociologiska institutionalismen och dess syn på eventuella likheter och skillnader mellan unionerna så har både AU och UNASUR efterliknat EU och dess struktur samt upprättat ett folkets parlament vilket utifrån denna teori var de två mest sannolika scenarierna.

Enligt rational choice institutionalismen så borde istället UNASUR och AU på något vis ha räknat ut vilka av EU:s institutioner som gynnar dem mest att efterlikna. Dessa ”beräkningar” borde också ha varierat mellan de båda unionerna. Då den institutionella jämförelsen mellan UNASUR och EU resulterade i att det gick att utläsa att UNASUR inte har efterliknat lika många institutioner som AU så kanske denna teori stämmer. Dock verkar antingen AU ha kommit fram till i sin ”beräkning” att unionen gynnas av att efterlikna nästan samtliga av EU:s institutioner eller så har kanske inte en ”beräkning” av det här slaget skett. Det ter sig dock vara en logisk tanke att UNASUR med sina 12 medlemsstater och en sorts bakgrund borde ha tänkt annorlunda när unionen såg till EU:s institutionella struktur än AU med sina 53 medlemsstater. UNASUR:s medlemsantal kan dock betraktas som något mer hanterbart än AU:s medlemsantal (givetvis dock beroende på ifrån vilken synvinkel det studeras ifrån). Olufemi Babarinde skriver i sitt papper, angående Afrikanska Unionen och eventuella hinder som kan uppstå i unionens försök att efterlikna Europeiska Unionen⁴¹, att en av de utmaningar som unionen kan ställas inför i sitt försök att integrera samtliga medlemsstater är just den

³⁷ Freedom House: 2002

³⁸ Freedom House: 2010

³⁹ Freedom House: 2008, Freedom House: 2010

⁴⁰ EU-upplysningen & Barbarinde, s. 10

⁴¹ Babarinde (2007), s.9

stora mängden stater. EU, menar han, började sin integrationsprocess med endast sex stater, en integrationsprocess som sedan utvidgades bit för bit i ett relativt hanterbart tempo. AU, i sin tur, började integrationsprocessen med 53 medlemsstater vilket bland annat kan leda till problem vad gäller långsamt beslutsfattande. Då 53 stater ska komma överrens kan det bli svårt för dem att få till stånd konsensus eller ens två tredjedelars majoritet i viktiga frågor. I värsta fall kan detta leda till att medlemmar drar sig ur unionen, vilket å ena sidan skulle förbättra oddsen för beslutsfattande men försämra chanserna att unionen håller ihop å den andra. Det är fördelaktigt att få medlemmar istället för att förlora dem då det förstnämnda med större sannolikhet leder till att fler ansvarsområden läggs på en överstatlig nivå (*spillover effect*) medan det andra troligtvis leder till att överstatliga projekt nästintill överges (*spillback effect*).⁴² Kort sagt står AU inför en utmaning när det kommer till att samordna samtliga 53 medlemsstater. Måhända har unionen därför ”beräknat” att den gynnas av att till mycket stor del efterlikna EU:s struktur som har visat sig stabil, åtminstone för en union med 27 medlemsstater. Vilken effekt den har i en union med nära det dubbla antalet medlemmar återstår att se. Rational choice institutionalismen innebär vidare att UNASUR måhända har gjort en ”beräkning” som har resulterat i en mindre institutionell likhet med EU än den som AU har gjort.

De historiska institutionalisterna, slutligen, anser till skillnad från den sociologiska institutionalismen att det bör finnas institutionella skillnader mellan EU och AU och mellan EU och UNASUR. AU:s och UNASUR:s institutioner bör vara mer anpassade efter deras respektive förflutna. EU:s institutioner borde inte helt och fullt fungera i något annat sammanhang eftersom de är skraddarsydda efter EU och ifall AU och UNASUR efterliknar EU:s institutioner kommer det att ge ett helt annat utfall än vad de har gjort inom EU. Dessutom finns det en viss spårbundenhet från föregångare till de olika unionerna att ta i beaktande. Utifrån den jämförelse som har gjorts mellan de olika unionernas fördrag är det svårt att avgöra ifall AU och UNASUR har anpassat sina institutioner just vad gäller deras respektive förflutna. Inom UNASUR finns dock ett energiråd vilket inte återfinns i de andra unionernas fördrag. Detta energiråd skulle kunna tänkas vara ett exempel på en sådan anpassning då det kan vara ett råd som ska samordna staterna inom ett område där det kanske har rätt oenighet eller funnits problem. Faktum är att UNASUR egentligen enbart har tagit till sig EU:s ”skelett” och i övrigt skapat sig egna institutioner vilket skulle kunna vara ett tecken på att unionen faktiskt anpassar sina institutioner och organ efter sitt förflutna. Utifrån den

⁴² Babarinde (2007), s. 9-10

historiska institutionalismen UNASUR har inte heller lika många institutioner som varken EU eller AU. Detta beror nog dock på att UNASUR också har färre medlemmar än de båda andra unionerna snarare än att det har en historisk koppling. Vidare finns skillnader vad gäller vissa kommittéer inom unionerna samt vissa smärre skillnader uppgiftsmässigt mellan institutionerna men ifall dessa skillnader beror på en anpassning efter historien eller efter exempelvis medlemsantal är svårt att fastställa. Klart är dock att båda unionerna har skapats utifrån en tanke om enighet, likt den tanke om enighet som finns inom EU, en enighet det av olika anledningar fanns mindre av på kontinenterna innan bildandet av Afrikanska Unionen och de Sydamerikanska Nationernas Union.

Kapitel 5 – Slutsatser & Konklusion

I detta sista kapitel kommer svaret på fråga 2 att dryftas, slutsatser kommer att dras och avslutningsvis kommer en konklusion att avrunda uppsatsen.

Efter att noggrant ha jämfört Afrikanska Unionens fördrag med Europeiska Unionens Nicefördrag samt de Sydamerikanska Nationernas Unions fördrag med Europeiska Unionens Nicefördrag går följande slutsatser att dra. Afrikanska Unionen är en union som i stor utsträckning har efterliknat EU institutionellt, i alla fall enligt den empiriska jämförelsen. De flesta institutioner har samma namn och snarlika uppgifter som EU:s institutioner. När det kommer till den teoretiska undersökningen finns det inom rational choice institutionalismen belägg för att UNASUR har gjort en annorlunda ”beräkning” än AU vilket har resulterat i en större likhet mellan AU och EU än mellan EU och UNASUR. Utifrån den sociologiska institutionalismen är båda unionerna i relativt lika grad snarlika EU och vad gäller den historiska institutionalismen så kan möjligen utfallet bli att UNASUR skiljer sig aningen mer från EU än vad AU gör då UNASUR:s institutioner är färre och inte särskilt lika EU:s, i alla fall inte om AU:s institutioner tas i beaktande.

Svaret på uppsatsens kanske viktigaste fråga, ”*I vilka avseenden fungerade EU som förebild vid upprättandet av AU och UNASUR?*”, blir med andra ord som följer: Vid den Afrikanska Unionens upprättande var den Europeiska Unionen en stor institutionell förebild då i stort sett hela EU:s struktur finns återgiven inom AU. Detta trots AU:s mycket olika förutsättningar för att lyckas med integrationsprocessen. Vid de Sydamerikanska Nationernas Unions upprättande var EU också en förebild men inte i lika stor utsträckning. UNASUR har efterliknat EU men inte vad gäller alla institutioner eller deras specifika uppgifter utan endast

själva ”skelettet”. UNASUR har tagit vara på de organ som kan betraktas som viktigast inom EU och lämnat övriga därhän.

Sammanfattningsvis har EU alltså varit en förebild för en del av omvärlden. Givetvis finns det dock fler sammanslutningar i världen med en annorlunda struktur och dessa kanske är i majoritet. Poängen med uppsatsen är emellertid inte att visa att EU på något sätt har varit en förebild för *hela* världen men att den Europeiska Unionen i alla fall har haft en påverkan på ett fåtal delar, något som annars skulle kunna betraktas som märkligt. EU har trots allt funnits med i 60 år och vuxit sig starkare och starkare inom världssamfundet. En positiv följd av att vara förebild är att de som efterliknar inte behöver göra samma eventuella misstag som förebilden har gjort. Förhoppningsvis ser med andra ord AU och UNASUR förbi det institutionella för att även observera allt annat som kretsar kring en union och för att inte göra tänkbara fel som EU tidigare har gjort. Ifall den institutionella återskapelsen kommer att ge annorlunda utfall och följder för AU och UNASUR såsom de historiska institutionalisterna tror, det får dock tiden utvisa.

Källförteckning

Internet

Hemsida: AU:s officiella hemsida: The Organs of the AU (2004, mars)

Adress: http://www.africa-union.org/root/au/organs/Pan-African_Parliament_en.htm

Senast använd: 2010-11-29

AU vill skapa fred i Afrika

Hemsida: Dagens Nyheter

Adress: <http://www.dn.se/nyheter/varlden/au-vill-skapa-fred-i-afrika-1.95289>

Senast använd: 2010-11-22

The Constitutive Act [Online] (2002, juli)

Hemsida: African Union

Adress: http://www.africa-union.org/root/au/Aboutau/Constitutive_Act_en.htm

Senast använd: 2010-11-22

Documents and speeches: Transition from the OAU to the African Union (2002, juli)

Adress: http://www.au2002.gov.za/docs/background/oau_to_au.htm

Senast använd: 2010-11-18

Hemsida: EU:s officiella hemsida: Fördrag och rätt

Adress: http://europa.eu/abc/treaties/index_sv.htm

Senast använd: 2010-11-10

Hemsida: EU:s officiella hemsida: Europeiska unionens institutioner och andra organ

Adress: http://europa.eu/institutions/index_sv.htm

Senast använd: 2010-11-10

Hemsida: EU-upplysningen: Köpenhamnskriterierna för medlemskap i EU

Adress: <http://www.eu-upplysningen.se/Medlemskap-och-historik/Om-medlemslanderna/Att-bli-medlem-i-EU/Kopenhamnskriterierna-for-medlemskap-i-EU/>

Senast använd: 2010-12-20

The EU as a Model for the African Union – the Limits of Imitation (2007, april)

Författare: Olufemi Babarinde

Adress: <http://www6.miami.edu/eucenter/BabarindeEUasModellong07edi.pdf>

Senast använd: 2010-11-15

Hemsida: Freedom House med fokus på Afrika år 2002

Adress: <http://www.freedomhouse.org/template.cfm?page=363&year=2002>

Senast använd: 2010-12-20

Hemsida: Freedom House med fokus på Sydamerika år 2008

Adress: <http://www.freedomhouse.org/template.cfm?page=363&year=2008>

Senast använd: 2010-12-20

Hemsida: Freedom House med fokus på Afrika och Sydamerika 2010

Adress: <http://www.freedomhouse.org/template.cfm?page=363&year=2010>

Senast använd: 2010-12-20

Hemsida: Illustration på Dagens Nyheter

Adress: http://www.dn.se/polopoly_fs/1.681470.1234057585!unasur.swf

Senast använd: 2010-11-22

The Iron Cage Revisited: Institutional Isomorphism and Collective Rationality in Organizational Fields [Online]. (1983, april)

Författare: Paul J. DiMaggio and Walter W.

Publicerad i: American Sociological Review, Vol. 48, No. 2 pp. 147-160

Adress:

http://www.uned.es/dcpa/old_Doctorado_1999_2004/Torreblanca/Cursodoc2003/primerasesion/HalyTaylor1996.pdf

Senast använd: 2010-12-06

Political Science and the Three New Institutionalisms [Online]. (1996, maj)

Författare: Peter A. Hall and Rosemary C.R. Taylor

Adress:

http://www.uned.es/dcpa/old_Doctorado_1999_2004/Torreblanca/Cursodoc2003/primerasesion/HalyTaylor1996.pdf

Senast använd: 2010-12-09

South American Presidents Agree to Form Unasur Bloc (Update3) (2008, maj)

Hemsida: Bloomberg

Författare: Joshua Goodman

Adress:

<http://www.bloomberg.com/apps/news?pid=newsarchive&sid=abWOMOeJUK7Y&refer=home>

Senast använd: 2010-11-10

South American Union of Nations Constitutive Treaty (2008, maj)

Adress: <http://www.itamaraty.gov.br/sala-de-imprensa/notas-a-imprensa/2008/05/23/tratado-constitutivo-da-uniao-de-nacoes-sul/?searchterm=treaty%20unasur>

Senast använd: 2010-11-15

Sydamerika möts för att bilda egen union

Hemsida: Dagens Nyheter

Adress: <http://www.dn.se/nyheter/varlden/sydamerika-mots-for-att-bilda-egen-union-1.632464>

Senast använd: 2010-11-22

Sydamerikanska länderna bildar union (2008, maj)

Hemsida: svt.se

Adress:

http://svt.se/2.22584/1.1152915/sydamerikanska_landerna_bildar_union?lid=is_search1451716&lpos=84&queryArt1451716=peru&sortOrder1451716=0&doneSearch=true&sd=105671&from=siteSearch&pageArt1451716=8

Senast använd: 2010-11-22

Hemsida: TowardsUnity.org

Adress: <http://www.towardsunity.org/usan.phtml>

Senast använd: 2010-11-10

Hemsida: Sitio Oficial de la Unión de Naciones Suramericanas (UNASUR:s officiella hemsida)

Adress: <http://www.pptunasur.com/contenidos.php?menu=1&submenu1=12&idiom=1>

Senast använd: 2010-11-08

UNASUR Summit of Parliamentary Presidents (2010, juni)

Hemsida: juventudrebelde.co.cu

Adress: <http://www.juventudrebelde.co.cu/international/2010-06-16/unasur-summit-of-parliamentary-presidents->

Senast använd: 2011-01-06

UNASUR Uniting South America (2008, maj)

Hemsida: NuWire Investor

Författare: Cali Zimmerman

Adress: <http://www.nuwireinvestor.com/articles/unasur-uniting-south-america-51659.aspx>

Senast använd: 2010-11-09

Litteratur

Daleke, Pia (2005): *Afrikanska Unionen*. Organisationer i fickformat nr 1. Stockholm: Utrikespolitiska Institutet.

Esaiasson, Peter, Mikael Gilljam, Henrik Oscarsson & Lena Wägnerud (2007): *Metodpraktikan*. Stockholm: Norstedts Juridik.

Gausta Förlag (2003): *Europeiska unionens grundlagar – efter Nice*. Skogås: Gausta Förlag.

Nilsson, Ylva (2005): *Europeiska Unionen*. Organisationer i fickformat nr 1 EU. Stockholm: Utrikespolitiska Institutet.

Nugent, Neill (2006): *The Government and Politics of the European Union*. New York: Palgrave Macmillan

Sourander, Dag (2006): *EU-Lexikon: Den europeiska integrationen från A till Ö*. Malmö: Liber